

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/historia-z-ipn/archiwum/175192,Wspominamy-prezydenta-Gabriela-Narutowicza.html>
15.03.2026, 15:04

[Nastę
ny](#)

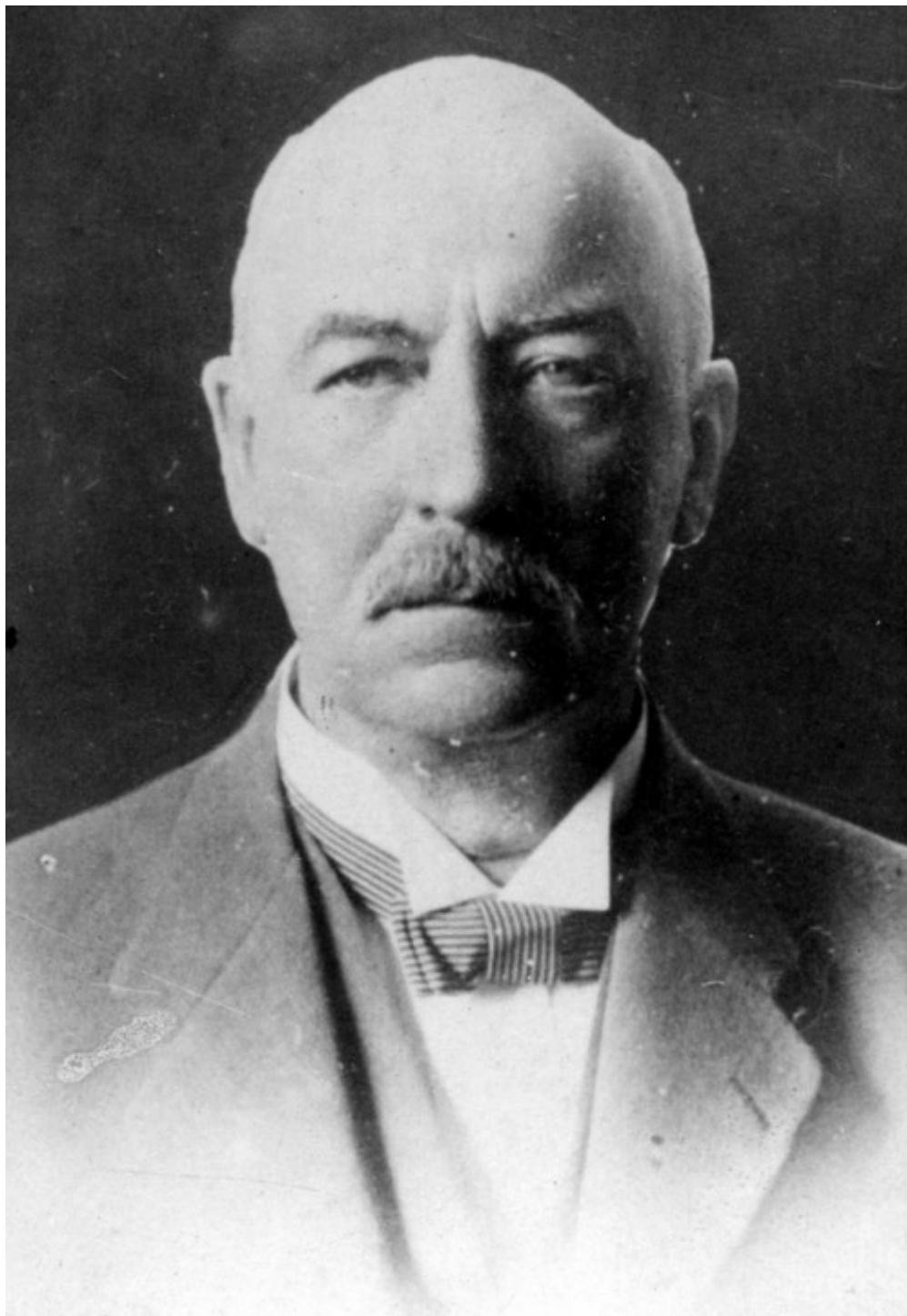
[Powrót](#)

Wspominamy prezydenta Gabriela Narutowicza

16 grudnia 1922 r. prezydent Gabriel Narutowicz wziął udział w otwarciu dorocznego Salonu Towarzystwa Zachęty Sztuk Pięknych w Warszawie. Nagle Eligiusz Niewiadomski oddał do niego trzy strzały. Pierwszy prezydent odrodzonej RP zginął na miejscu.

16.12.2024

W 100. rocznicę śmierci pierwszego prezydenta RP Gabriela Narutowicza, zastępca prezesa Instytutu Pamięci Narodowej dr Mateusz Szpytma złożył kwiaty na jego grobie w podziemiach archikatedry św. Jana Chrzciciela oraz pod pomnikiem na placu jego imienia na warszawskiej Ochocie.

Gabriel Narutowicz (1865–1922)

- inżynier, działacz polonijny, profesor politechniki w Zurychu, ceniony fachowiec w zakresie budownictwa wodnego, który zaprojektował kilka elektrowni. Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości przyjechał do kraju, w latach 1920–1922 był ministrem robót publicznych, a następnie spraw zagranicznych.

9 grudnia 1922 r. został wybrany przez Zgromadzenie Narodowe (połączone izby Sejmu i Senatu) na pierwszego prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. Tydzień później zginął od kuli zamachowca.

Konstytucja uchwalona 17 marca 1921 r. powierzała władzę wykonawczą rządowi i prezydentowi wybieranemu przez Zgromadzenie Narodowe. Pierwszy prezydent państwa,

Gabriel Narutowicz, został wybrany 9 grudnia 1922 r. głosami socjalistów, ludowców i mniejszości narodowych. Przeciwni jego kandydaturze politycy partii prawicowych rozpętali w prasie antyprezydencką nagonkę i wywołali zamieszki w Warszawie.

16 grudnia 1922 r. Narutowicz został zastrzelony w gmachu warszawskiego Towarzystwa Zachęty Sztuk Pięknych przez artystę malarza Eligiusza Niewiadomskiego.

[Więcej o naukowych dokonaniach Gabriela Narutowicza znajdziesz na portalu Giganci Nauki](#)

Polecamy też:

[Krzysztof Kawalec: Śmierć prezydenta](#)

16 grudnia 1922 roku zaszło jedno z bardziej ponurych wydarzeń w dziejach odrodzonej Rzeczypospolitej – psychicznie nie zrównoważony fanatyk zamordował jej pierwszego prezydenta.

[Patryk Pleskot: Niewiadomski: dlaczego zabił prezydenta?](#)

W sali wystawowej Zachęty, tuż po godzinie dwunastej dnia 16 grudnia 1922 roku, malarz, radykał i outsider Eligiusz Niewiadomski trzykrotnie strzelił ze swego browninga w plecy prezydenta Gabriela Narutowicza, wybranego zaledwie kilka dni wcześniej przez Zgromadzenie Narodowe.

[Marek Gałęzowski: Życie polityczne w Polsce pierwszych lat niepodległości](#)

Jeden z nielicznych elementów życia społecznego, których nie trzeba było budować w Polsce od podstaw, stanowił system partyjny. Poszczególne nurty ideowe tworzyły wcześniej swoje ugrupowania polityczne we wszystkich trzech zaborach.

Pliki do pobrania

[Dr Mateusz Szpytma, zastępca prezesa IPN o Gabrielu Narutowiczu \(mp3, 3.09 MB\)](#)

[Dr Mateusz Szpytma, zastępca prezesa IPN o Gabrielu Narutowiczu \(wav, 55.61 MB\)](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Centrala

Pamiętamy